

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО –ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
кафедра публічно -правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D Бізнес, адміністрування та право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D 8 «Право»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально - гуманітарний

Біла Церква-2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Право соціального захисту» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право» / Укладач І.В. Малишко. Біла Церква: БНАУ, 2025. 24 с.

Розробник: І.В. Малишко, старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічно-правових дисциплін (протокол № 1 від 25.08.2025 р.)

Завідувач кафедри публічно-правових дисциплін, доцент

О. А. Сокиринська

Гарант ОП «Право»
Канд. юрид. наук, доцент

І.В. Ковальчук

Схвалено методичною радою соціально – гуманітарного факультету (Протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Голова науково -методичної ради, доцент

І.В. Ковальчук

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	12
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. НАОЧНО-ДИДАКТИЧНЕ І ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	16
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За планом 2025-2026 навчального року на вивчення дисципліни «Право соціального захисту» для денної форми навчання передбачено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 годин (лекції – 14, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 48 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність D8 Право	3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором здобувача вищої освіти		Семестр	
Загальна кількість академічних годин – 90		5-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	14 год.	
		<i>Практичні</i>	
		28 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		48 год.	
		<i>Підсумковий контроль:</i>	
		Залік	Залік

Метою викладання навчальної дисципліни «Право соціального захисту» є ознайомлення студентів із системою соціального забезпечення громадян України, правовими засадами реалізації права на соціальний захист, законодавством, яке передбачає правове регулювання соціально-забезпечувальних та інших відносин, які зумовлюють їх існування.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною є попереднє опанування дисциплін юридичного спрямування таких як: «Цивільне право», «Сімейне право», «Цивільний процес» та «Трудове право».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	2.1. Засвоїти міжнародні стандарти соціального захисту (Конвенції МОП, Європейська соціальна хартія, практика ЄСПЛ), а також уміти зіставляти їх з національним законодавством. Це формує вміння застосовувати міжнародно-правові підходи для захисту соціальних прав громадян України.
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Збирати та інтегровано аналізувати законодавчі акти України, міжнародні договори, судову практику, наукові дослідження та статистику. Це необхідно для глибокого розуміння системи соціального забезпечення, виявлення її прогалин та пошуку шляхів удосконалення.
РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	Оволодіти навичками роботи з електронними базами нормативно-правових актів, реєстрами судових рішень, міжнародними правовими платформами. Це сприятиме ефективному пошуку та перевірці інформації у практичній діяльності.
РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Користуватися текстовими редакторами, табличними процесорами, програмами для створення презентацій, а також спеціалізованими правовими системами. Це забезпечить належний рівень підготовки документів, аналітичних матеріалів та звітності.
РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові	Навчитися визначати юридично значущі факти (наприклад, стаж роботи для призначення пенсії, статус малозабезпеченої сім'ї, наявність інвалідності) та формулювати на їх основі обґрунтовані висновки. Це забезпечує вміння правильно

висновки.	застосовувати норми права у конкретних життєвих ситуаціях.
РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	Навчитися консультувати громадян щодо можливих шляхів реалізації та захисту їхніх прав (отримання соціальних виплат, оскарження рішень органів соціального захисту, звернення до суду чи міжнародних інституцій). Це сприяє формуванню здатності застосовувати знання для захисту прав людини у сфері соціального забезпечення.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

Змістовий модуль 1 «Загальні засади соціального захисту»

Тема 1. Поняття та організаційно – правові форми соціального захисту.

Тема 2. Соціальні ризики у праві соціального захисту.

Змістовий модуль 2 «Система соціального захисту населення»

Тема 3. Правове регулювання пенсійного забезпечення.

Тема 4. Пенсії по інвалідності і в разі втрати годувальника.

Тема 5. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 6. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 7. Правове регулювання державних допомоги за законодавством України.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	Денна форма					усього	Заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
		л	п	лб	Інд	срс		л	п	лб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.	11	2	4			6						
Тема 2.	11	2	4			7						
Разом модуль 1	22	4	8			13						
Змістовий модуль 2.												
Тема 3.	11	2	4			7						
Тема 4.	11	2	4			7						
Тема 5.	11	2	4			7						
Тема 6.	11	2	4			7						
Тема 7.	12	2	4			7						
Разом модуль 2	68	10	20			35						
Усього годин	90	14	28			48						

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1 «Загальні засади права соціального захисту»	
<p><i>Тема 1. Поняття та організаційно – правові форми соціального захисту.</i> Поняття, предмет, метод і система права соціального забезпечення. Соціальне забезпечення: сутність, функції, законодавче закріплення. Співвідношення понять «соціальний захист» і «соціальне забезпечення». Предмет права соціального забезпечення – система відносин у сфері соціального захисту. Соціально забезпечувальні, соціально-страхові та процедурні правовідносини як елементи предмета галузі. Метод права соціального забезпечення: поняття та особливості. Система права соціального забезпечення: загальна та спеціальна частини. Місце права соціального забезпечення в системі права України.</p>	2
<p><i>Тема 2. Соціальні ризики у праві соціального забезпечення</i> Поняття соціальних ризиків як підстави виникнення в особи права на соціальне забезпечення. Загальні ознаки та види соціальних ризиків. Страхові та не страхові ризики. Непрацездатність, види непрацездатності. Юридичні факти, що зумовлюють постійну працездатність. Загальний та спеціальний пенсійний вік. Тимчасова непрацездатність: поняття й порядок її підтвердження. Загальне захворювання як одна з причин інвалідності. Втрата годувальника як підстава виникнення в особи (сім'ї) права на пенсію чи щомісячні страхові виплати. Безробіття як соціальний ризик. Поняття безробіття Малозабезпеченість як соціальний ризик. Поняття „малозабезпеченість”.</p>	2
Разом за змістовий модуль 1	4
Змістовий модуль 2. «Система соціального захисту населення»	
<p><i>Тема 3 Правове регулювання пенсійного забезпечення.</i> Поняття і підстави призначення пенсії за вислугу років. Суб'єкти пенсій за вислугу років. Специфіка правового забезпечення окремих громадян пенсіями за вислугу років. Умови при яких виникає право на пенсію за вислугу років. Особливості призначення пенсії за вислугу років працівникам освіти і охорони здоров'я. Пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ. Пенсії за вислугу років державним службовцям, суддям, працівникам прокуратури та митних органів, науковим працівникам, журналістам. Пенсії за вислугу років працівникам авіації та льотно-випробувального складу. Пенсії за вислугу років іншим категоріям спеціалістів окремих галузей економіки України. Пенсії науково педагогічні працівники, які не мають наукового ступеня або вченого звання.</p>	2
<p><i>Тема 4. Пенсії по інвалідності і в разі втрати годувальника</i> Поняття, види і умови призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. Особливості пенсійного забезпечення по інвалідності окремих категорій громадян (військовослужбовцям, працівникам органів внутрішніх справ, інвалідам війни і т.д.). Поняття та призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Соціальні ризики: поняття, основні ознаки та їх класифікація. Особливість призначення та виплата пенсій по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Органи, що мають повноваження визначати ступінь втрати працездатності і встановлювати групи інвалідності. Пенсії, які виплачуються інвалідам війни, їх мінімальний</p>	2

<p>розмір у відповідності до групи інвалідності. Стаж роботи, який дає право на пенсію по інвалідності. Строк виплати пенсії при зміні групи інвалідності або відновленні працездатності. Умови, за яких призначається пенсія по інвалідності військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органам внутрішніх справ. Суб'єкти пенсій при втраті годувальника. Розмір пенсії в разі втрати годувальника</p>	
<p><i>Тема 5. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування.</i> Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – основний вид соціального страхування в Україні. Його принципи, завдання, призначення. Суб'єкти. Застраховані особи. Страхувальники, Страховики. Страхові внески, їх призначення. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Трирівнева система пенсійного страхування. Пенсійне страхування. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Застраховані особи. Пенсійний фонд. Його правове становище. Недержавний пенсійний фонд. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Застраховані особи. Страхувальники. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальна потреба в запровадженні страхування від нещасного випадку. Нещасний випадок або професійне захворювання як страхові випадки. Страхові виплати в разі ушкодження здоров'я або смерті потерпілого. Страхування на випадок безробіття. Соціальне страхування на випадок безробіття як вид загальнообов'язкового соціального страхування. Застраховані особи. Соціальні допомоги. Недержавне соціальне страхування. Добровільне та обов'язкове страхування. Договір (контракт) як підстава виникнення добровільного страхування.</p>	<p>2</p>
<p><i>Тема 6. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування.</i> Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку та професійного захворювання. Страховий ризик і страховий випадок у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної застрахованому ушкодженням його здоров'я. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Поняття та загальна характеристика соціального страхування на випадок безробіття. Поняття безробітного та його правовий статус. Види матеріального забезпечення на випадок безробіття. Допомога по частковому безробіттю.</p>	<p>2</p>
<p><i>Тема 7. Правове регулювання державних допомог за законодавством України.</i></p>	<p>2</p>

Поняття державних соціальних допомог. Види та класифікація державних соціальних допомог. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Інші види державних соціальних допомог.	
Разом за змістовий модуль 2	10
Всього	14

6.2. Практичні заняття

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1 «Загальні засади права соціального забезпечення»	
<i>Тема 1. Поняття та організаційно – правові форми права соціального захисту.</i> Соціальне забезпечення: поняття, функції. Співвідношення понять «соціальний захист» і «соціальне забезпечення» та їх законодавче закріплення. Предмет права соціального забезпечення – комплекс спільних відносин, що існують у сфері соціального забезпечення. Соціально-забезпечувальні відносини – основа предмету права соціального забезпечення. Відносини, які покликані забезпечити існування соціально-забезпечувальних відносин як складова предмету права соціального забезпечення. Соціально-страхові відносини як елемент предмету права соціального забезпечення. Процедурні відносини як елемент предмету права соціального забезпечення. Поняття та особливості методу права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення: поняття та загальна характеристика. Загальна частина права соціального забезпечення. Спеціальна частина права соціального забезпечення. Система науки права соціального забезпечення та система курсу права соціального забезпечення. Місце права соціального забезпечення у системі права України.	4
<i>Тема 2. Соціальні ризики у праві соціального забезпечення</i> Поняття соціальних ризиків як підстави виникнення в особи права на соціальне забезпечення. Загальні ознаки та види соціальних ризиків. Страхові та не страхові ризики. Непрацевдатність, види непрацевдатності. Юридичні факти, що зумовлюють постійну працевдатність. Загальний та спеціальний пенсійний вік. Тимчасова непрацевдатність: поняття й порядок її підтвердження. Загальне захворювання як одна з причин інвалідності. Втрата годувальника як підстава виникнення в особи (сім'ї) права на пенсію чи щомісячні страхові виплати. Безробіття як соціальний ризик. Поняття безробіття Малозабезпеченість як соціальний ризик. Поняття „малозабезпеченість”.	4
Разом за змістовий модуль 1	8
Змістовий модуль 2. «Система соціального захисту населення»	
<i>Тема 3. Правове забезпечення пенсій за вислугу років.</i> Поняття і підстави призначення пенсії за вислугу років. Суб'єкти пенсій за вислугу років. Специфіка правового забезпечення окремих громадян пенсіями за вислугу років. Умови при яких виникає право на пенсію за вислугу років. Особливості призначення пенсії за вислугу років працівникам освіти і охорони здоров'я. Пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ. Пенсії за вислугу років державним службовцям, суддям, працівникам прокуратури та митних органів,	4

<p>науковим працівникам, журналістам. Пенсії за вислугу років працівникам авіації та льотно-випробувального складу. Пенсії за вислугу років іншим категоріям спеціалістів окремих галузей економіки України. Пенсії науково педагогічні працівники, які не мають наукового ступеня або вченого звання. Природа пенсії за вислугу років.</p>	
<p><i>Тема 4. Пенсії по інвалідності і в разі втрати годувальника</i> Поняття, види і умови призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. Особливості пенсійного забезпечення по інвалідності окремих категорій громадян (військовослужбовцям, працівникам органів внутрішніх справ, інвалідам війни і т.д.). Поняття та призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Соціальні ризики: поняття, основні ознаки та їх класифікація. Особливість призначення та виплата пенсій по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Органи, що мають повноваження визначати ступінь втрати працездатності і встановлювати групи інвалідності. Пенсії, які виплачуються інвалідам війни, їх мінімальний розмір у відповідності до групи інвалідності. Стаж роботи, який дає право на пенсію по інвалідності. Строк виплати пенсії при зміні групи інвалідності або відновленні працездатності. Умови, за яких призначається пенсія по інвалідності військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органам внутрішніх справ. Суб'єкти пенсій при втраті годувальника. Розмір пенсії в разі втрати годувальника.</p>	4
<p><i>Тема 5. Допомоги і інші соціальні послуги по соціальному страхуванню</i> Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Загальна характеристика законодавства про державні соціальні допомоги. Загальні правила призначення та виплати державних соціальних допомог. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Допомоги малозабезпеченим. Допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Допомоги на догляд за інвалідами внаслідок психічного захворювання. Державні допомоги сім'ям з дітьми. Субсидії на оплату житлово-комунальних послуг. Державна допомога на поховання. Інші види допомог. Відповідальність за недотримання законодавства про державні соціальні допомоги.</p>	4
<p><i>Тема 6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності</i> Поняття та загальна характеристика соціального страхування на випадок безробіття. Поняття безробітного та його правовий статус. Види матеріального забезпечення на випадок безробіття. Допомога по частковому безробіттю. Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку та професійного захворювання. Страховий ризик і страховий випадок у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної застрахованому ушкодженням його здоров'я.</p>	4
<p><i>Тема 7. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності</i> Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Суб'єкти та об'єкти</p>	4

загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг.	
Разом за змістовий модуль 2	20
Всього	28

6.3. Самостійна робота

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1 «Загальні засади права соціального забезпечення»	
<p>Опрацювання літератури та нормативних документів, що визначають основні положення Інформаційного права.</p> <p><i>Теоретичні завдання:</i></p> <p>1. Соціальні стандарти в Україні та ЄС: виклики уніфікації в умовах євроінтеграції</p> <ul style="list-style-type: none"> - Порівняльна характеристика соціальних стандартів ЄС і України. - Роль Ради Європи та Європейської соціальної хартії (переглянутої) у формуванні стандартів. <p>2. Система правового регулювання соціальних гарантій: стан, реформи, перспективи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - З урахуванням законопроектів 2023–2025 років щодо прожиткового мінімуму та соціальної допомоги. <p>3. Прожитковий мінімум як інструмент соціальної політики: огляд сучасних підходів</p> <ul style="list-style-type: none"> - Як він формується в Україні зараз, у чому суперечності (реальний vs. формальний), як це впливає на пенсії, субсидії, виплати. <p>4. Сучасна соціальна держава: українське бачення на тлі війни та відновлення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Запропонуйте власну модель соціальної держави, яка реагує на сучасні ризики (війна, ВПО, інвалідність, вразливість населення). <p>5. Міжнародно-правові акти як джерела права соціального забезпечення: огляд і практика імплементації в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> - Наприклад: Міжнародна організація праці, Конвенції ООН, Європейська соціальна хартія, практика ЄСПЛ. 	9
<p>Добір і самостійне опрацювання джерел за вибором здобувачів освіти для розкриття змісту питання:</p> <p><i>Практичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - «Принципи державного управління у сфері соцзабезпечення: аналіз практики функціонування ЦНАП, Пенсійного фонду, Дія; (Оцініть рівень доступності послуг, їх електронізації та ефективності контролю). - «Реформування пільгового пенсійного забезпечення: від привілеїв до адресності». (Розкрийте напрями трансформації: наприклад, військові, шахтарі, працівники шкідливих професій.) - «Моделі структурування ІТ-бізнесу в Україні в контексті оподаткування та соціального страхування». (ФОП-модель, гіг-контракти, «Дія.City»: як вони впливають на соціальне забезпечення ІТ-фахівців?) 	9
	16
Змістовий модуль 2. «Система соціального захисту населення»	

<p><i>Дослідницькі завдання:</i></p> <p>1. Класифікація соціальних пільг: між правом і соціальною справедливістю Порівняйте види пільг (статусні, адресні, соціально-демографічні). Дослідите механізми надання на прикладі ВПО або осіб з інвалідністю.</p> <p>2. Чи є судова практика джерелом права соціального забезпечення? Аргументована позиція з прикладами рішень ВС та КСУ (Особливо важливі кейси щодо пенсій, виплат ВПО, пільг).</p> <p>3. Обґрунтуйте, прихильником якої концепції соціально-забезпечувальних правовідносин ви є: -Непрацездатності, соціальної аліментарності, індивідуального розподілу, соціального ризику. Наведіть приклади, як кожна з них реалізується в українському законодавстві.</p>	10
<p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>1. Розробити структурно-логічну схему «Структура соціально забезпечувальних правовідносин» - Включити суб'єкти, об'єкти, юридичні факти, види забезпечення, джерела фінансування.</p> <p>2. Проаналізувати «Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян» - на вибір (ВПО; Особи з інвалідністю; Учасники бойових дій; Одинокі батьки; Біженці / іноземці, які легально перебувають в Україні).</p>	10
<p><i>Практичні (кейсові) завдання</i></p> <p>1. Схема «Види соціальних послуг»: згідно з новою редакцією Закону «Про соціальні послуги» - Допомога вдома, денне перебування, соціальний супровід, притулки, екстрена допомога тощо. - Вкажіть, хто надає (муніципалітети, недержавні організації, релігійні спільноти тощо).</p> <p>2. Огляд накопичувальної пенсійної системи (на вибір країни) - Польща, Швеція, Чилі, Естонія або Грузія — проаналізуйте: - Як працює система? - Яка роль держави та приватних фондів? - Які ризики і переваги? - Який висновок для України?</p>	10
Всього	48

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

***В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль.

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню 5-го семестру – залік.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз законодавства, виконання і захист проектів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проектів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Залік	Загальний бал
Максимальний бал	30	30	40	--	100

10. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне

приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.

дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 30, ст. 141.

2. Концепція соціального забезпечення населення України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — ;№ 6. — Ст.31.

3. Загальна декларація прав людини (00Н, 1948) // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. —К., 2018.

4. Європейська соціальна хартія // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. —К., 2018.

5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права людини і громадянина // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1976. — № 17. — Ст. 291.

6. Конвенція МОП № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП.— К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С.249.

7. Конвенція МОП № 128 "Про допомоги по інвалідності, по старості і у випадку втрати годувальника" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП. — К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С. 249.

8. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» // ВВР України. – 1998. – №23. – Ст. 121

9. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 1058-IV // ВВР України. – 2003. – №49-51. – Ст. 376

10. Закон України "Про пенсійне забезпечення" № 1788-ХІІ // ВВР України. – 1992. – № 3. – Ст. 10.

11. Закон України "Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та

осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ" // ВВР України. – 1992. – № 29. – Ст. 399.

12. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" № 848-VIII// ВВР України. – 1999. – № 2– 3. – Ст. 20.

13. Закон України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей"// ВВР України. — 1992. — № 15. — Ст. 190.

14. Закон України "Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист " // ВВР України. – 1998. – № 40–41. – Ст. 249.

15. Закон України " Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років" // ВВР України. – 1991. – №22. – Ст. 262.

16. Закон України "Про жертви нацистських переслідувань" // ВВР України. – 2000. – №24. – Ст. 182.

17. Закон України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" // ВВР України. – 1991. – №16. – Ст. 200.

18. Закон України " Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту " // ВВР України. – 2012. – №16. – Ст. 146.

19. Закон України " Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб " // ВВР України. – 2015. – №1 – Ст. 1.

20. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» // ВВР України. – 2000. – №22 – Ст. 171.

21. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування // ВВР України. – 1999. – №46-47 – Ст. 403.

22. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення" //ВВР України. – 2003. – №47-48 – Ст. 372.

23. Закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" //ВВР України. – 2000. – №35 – Ст. 290.

24. Закон України "Про прожитковий мінімум" // ВВР України. – 1999. – №

38. – Ст. 348.

25. Закон України "Про межу малозабезпеченості" // ВВР України. – 1994. – № 42. – Ст. 385.

26. Закон України "Про мінімальний споживчий бюджет" // ВВР України. – 1991. – № 42. – Ст. 553.

27. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" // ВВР України. – 2001. – № 20. – Ст.102.

28. Закон України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" // ВВР України. – 2001. – №1. –Ст.2.

29. Закон України «Про соціальні послуги» // ВВР України. – 2003. – № 45. – ст.358.

30. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // ВВР України . – 2000. – № 48. – ст.409

31. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»// ВВР України . – 1991. – № 22. – ст.252

32. Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» // ВВР України . – 1994. – № 4. – ст.18

33. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантіях їх соціального захисту» // ВВР України . – 1993. – № 45. – ст.425

34. Закон України «Про соціальний захист дітей війни» // ВВР України . – 2005. – № 4. – ст.94.

35. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» // ВВР України . – 2005. – № 4. – ст.94.

36. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» // ВВР України . – 2001. – № 42. – ст.213.

37. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» ВВР України . – 2005. – № 6. – ст.147.

38. Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» // ВВР України . – 2005. – № 26. – ст.354.

39. Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» // ВВР України . – 2011. – № 38. – ст.380.

40. Закон України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» // ВВР України . – 2000. – № 35. – ст.289.

41. Закон України «Про Національну поліцію» // ВВР України. – 2015. – № 40-41. – ст.379.

42. Закон України «Про відпустки» // ВВР України. – 1997. – № 2. – Ст. 4.

43. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій» від 05.09.2018 р. № 715

44. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку професійних захворювань" від 8 листопада 2000 р. № 1662 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 45. — Ст.1940

Додаткова література:

1. Бондаренко О. І., Петренко К. В. Соціальні гарантії для внутрішньо переміщених осіб: правовий аналіз. Київ: Центр соціальних досліджень, 2024. 184 с.

2. Вишневецька С. В., Новосельська І. В. Право соціального забезпечення України: навчально-методичний посібник для студентів юридичної спеціальності. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2022. 88 с.

3. Грицак Т. В. Реформа пенсійної системи в Україні: правові засади 2022–2024 рр. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 258 с.

4. Коваленко С. М., Гнатюк І. В. Соціальні послуги в Україні: правове та організаційне забезпечення. Київ: Ін Юре, 2023. 312 с.

5. Лященко О. І., Панченко А. А. Договори у праві соціального забезпечення: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Фенікс, 2023. 208 с.
6. Малишко І. В. Соціально-правовий захист безпритульних дітей в Україні // *Multidisciplinary Academic Research*, Amsterdam, 2021. С. 43–45. ISBN 978-9-40362-458-7.
7. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
8. Пилипенко П. Д. Соціальне право: становлення та перспективи майбутнього // *Право України*. 2022. № 2. С. 5–15.
9. Слюсар А. М., Ветухова І. А., Ярошенко О. М. Цифровізація соціального захисту: правові аспекти. Харків: Право, 2023. 240 с.
10. Чанишева Г. І., Лагутіна А. О., Бориченко В. С., Краснов В. В., Тарасенко М. Ю. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2022. 356 с.
11. Чанишева Г. І. та ін. Право соціального захисту: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса: Фенікс, 2024. 398 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
2. Верховна Рада України: офіційний вебпортал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України: урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Верховний Суд України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua>
5. Міністерство соціальної політики України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>
6. Пенсійний фонд України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>

7. Портал нормативно-правових актів України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

8. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua>

9. Рада Європи. Офіційна сторінка в Україні [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv>

10. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ombudsman.gov.ua>

11. Євростат – статистичне управління Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europa.eu/eurostat>

12. Міжнародна організація праці: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ilo.org>